

Partimotion

Motion till riksdagen 2015/16:2267

av Jan Björklund m.fl. (FP)

Svenskt medlemskap i Nato

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ökade säkerhetspolitiska hotet från Ryssland måste få konsekvenser för Sveriges säkerhetspolitiska vägval och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige under innevarande mandatperiod bör söka medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Vi lever i en orolig tid. Den ryska militära aktiviteten i Östersjön ökar och det ryska tonläget mot Sverige och våra grannländer blir allt hårdare. Rysslands ambassadör i Köpenhamn slår fast att ryska kärnvapen kan riktas mot danska örlogsfartyg. Den ryska ambassaden i Stockholm har beskyllt Sverige för att ligga bakom konflikten i Ukraina och hotar med att ett Natomedlemskap kommer få allvarliga konsekvenser för svensk del. Stridigheterna i Ukraina hårdnar. Putin fortsätter att frakta vapen över Ukrainas gräns och vägrar ta avstånd från separatisterna i östra Ukraina.

Ett allt aggressivare Ryssland måste styra säkerhetspolitiska vägval

Redan 2007 konstaterade Försvarsberedningen att det ryska agerandet mot länder som ingick i det forna Sovjetunionen kommer att vara ett lackmustest på vilken väg Ryssland väljer framöver. Man slog också fast att Rysslands förhållande till och agerande gentemot dessa länder de närmaste åren kommer att definiera vår syn på Ryssland. Den ryska invasionen av Georgien 2008 gav ett tydligt svar. Den ryska tröskeln för att använda militärt våld i närområdet sänktes rejält. Under ett årtionde har

Ryssland satsat stort på att rusta upp sin krigsmakt. Dessutom visar senare års ökade repression mot det civila samhället och kränkningarna av t.ex. hbtq-personers rättigheter att den politiska utvecklingen på ett alarmerande sätt går åt helt fel håll. Den ökande ryska militära förmågan och brutaliseringen av det ryska ledarskapet i kombination med den pågående försvagningen av demokratiska strukturer är en klar riskfaktor.

Rysslands stormaktsambitioner har under de senaste åren tagit sig uttryck i aggressiva påtryckningar gentemot länder i närområdet som Moldavien, Armenien, Georgien och inte minst Ukraina. Den ryska aggressiviteten nådde en ny gräns för drygt ett år sedan då Ryssland i mars 2014 gick in med militär och annekterade Krimhalvön. Det ryska agerandet förklarades med behovet att försvara den ryska minoritetens rättigheter. I själva verket handlade det om att säkra strategiska land- och kustområden och hindra Ukrainas integration med väst. Det ryska agerandet strider mot såväl internationell rätt som avtal ingångna av Ryssland. Genom införlivandet av Krim ritade Putin om Europas karta på eget bevåg och stjälpde omkull den säkerhetspolitiska ordning som rått i Europa sedan Berlinmurens fall. Det ryska agerandet kommer att få följder för Europas säkerhetspolitik under lång tid framöver. De skäl som Putin angav för inmarschen i Georgien 2008 och Krim 2014 skulle likaväl kunna åberopas för hot mot de baltiska länderna.

Putins plan för att medvetet splittra Ukraina rullade därefter vidare. Iscensatta oroligheter trappades upp och spreds snabbt till både södra och östra Ukraina. Moskvastöd till separatisterna har ytterligare destabiliserat landet. Under sommaren 2014 forslades tunga vapen över gränsen från Ryssland till Ukraina. Ryska bataljonsgrupper fick order om att gå in i östra Ukraina och tillsammans med proryska separatister tränga tillbaka de ukrainska förbanden med våld.

Sedan februari 2015 finns ett avtal om eldupphör mellan Ukraina och Ryssland på plats, det så kallade Minskavtalet. Men vapenvilan är mycket skör. Ryssland har nonchalerat omvärldens skarpa uppmaningar att respektera avtalet och dra tillbaka allt stöd från separatisterna. Under sommaren 2015 trappades stridigheterna åter upp och många bedömare befarar att vapenvilan håller på att falla samman. Det ryska agerandet har visat att Putin inte skyr några medel för att splittra Ukraina.

Konflikten i Ukraina har det senaste året utvecklats till en krigssituation. Enligt FN:s uppgifter från våren 2015 hade då över 6 000 personer dödats som ett resultat av konflikten. Detta sker i ett av EU:s grannländer, i Sveriges närhet. Utöver det har den

ryska militära kapaciteten blivit mer offensiv också i vårt närområde. Ryska stridskrafter uppvisar idag ett mer aggressivt militärt övningsmönster över Östersjön och vi har under år 2014 och 2015 sett hur den militära aktiviteten i och runt Östersjön ökat. Vi har upplevt en konstaterad ubåtskränkning. Vårt land, liksom våra nordiska grannländer, har utsatts för upprepade ryska kränkningar i luften och till sjöss. Med anledning av den allvarliga situationen i Ukraina höjde Försvarmakten i augusti 2014 stabsberedskapen i Högkvarteret och förstärkte underrättelseinhämtningen. Incidentberedskapen förstärktes och två Jas Gripen-plan placerades på Gotland. De ryska planen flyger ofta utan transpondrar och i lufterum med civil trafik. Det ryska stridsflyget uppvisar ett aggressivt beteende och kommer enligt Försvarmakten också allt närmare våra egna enheter, framför allt de svenska signalspaningsflygplanen. Under sommaren 2015 har Jasplan ingripit mot ryska bombplan nära Öland och Gotland. Säpo har också konstaterat att det största underrättelsehotet mot Sverige 2014 kom från Ryssland. Spionaget beskrivs som omfattande och har ökat i samband med Ukrainakrisen. Det ökade säkerhetspolitiska hotet från Ryssland måste få konsekvenser för Sveriges säkerhetspolitiska vägval.

Medlemskap i Nato stärker försvaret av Sverige

Det ryska agerandet i Ukraina visar hur ensamt ett enskilt land är när en stor granne agerar med vapenmakt. Jämte spörsmålet om hur vi bäst stärker det svenska försvaret, har frågan om Nato-medlemskap ställts på sin spets också här i Sverige. Folkpartiet liberalerna prioriterar satsningar på försvaret, men oavsett resurserna behöver försvaret även stärkas genom ett svenskt Natomedlemskap. Sverige kan inte uteslutande spendera sig till den nödvändiga försvarsförmågan. Den säkras genom samarbete. För ett litet land måste nationell säkerhet uppnås i samarbete med andra.

Ett Nato-medlemskap säkerställer fred och frihet tillsammans med andra länder som delar våra värderingar i vårt närområde så väl som globalt. Ett medlemskap i Nato skulle skapa förutsättningar för ett djupt och förtroendefullt samarbete med de övriga nordiska och baltiska länderna. Vi skulle vara med och fatta beslut istället för att passivt invänta andras ställningstaganden.

Att Sverige under 20 år har utvecklat ett mycket nära samarbete med Nato konstateras i en utredning som tillsattes av alliansregeringen för att se över Sveriges internationella försvarssamarbeten. Utredaren Tomas Bertelman betonar att Sverige har ställt upp i alla större FN-mandaterade Natooperationer. Sverige har också i stor utsträckning deltagit i Natoleda övningar i Europa. Samarbetet med Nato, menar han,

betyder mycket för Försvarsmaktens operativa förmåga. Samtidigt står Sverige utanför Natos kollektiva försvar och medbeslutande. Bertelman drar slutsatsen att ett svenskt medlemskap i Nato bör utredas. Den slutsatsen är både rimlig och riktig. Därför krävde Folkpartiet liberalerna i de förhandlingar om försvarsbeslutet som fördes under vintern–våren 2015 att regeringen skulle utreda ett Natomedlemskap. Istället kom regeringen och de tre övriga allianspartierna överens om en allmängiltig säkerhetspolitisk utredning om för- och nackdelar med Sveriges internationella samarbeten i stort – i princip detsamma som Bertelman redan gjort. Därtill får utredningen inte utvärdera den militära alliansfriheten. Det beklagar vi. Däremot välkomnar vi den omsvängning som Centerpartiet och Kristdemokraterna gjort i frågan. Folkpartiet liberalerna tog ställning för ett medlemskap redan 1999. Numer är också alliansen som helhet för ett Nato-medlemskap. I årets regeringsförklaring uttalade statsministern att den svenska, militära alliansfriheten alltjämt tjänar vårt land väl. Sanningen är att vår alliansfrihet saknar all trovärdighet i t.ex. Rysslands ögon. De har, med viss rätt, sedan länge utgått från att Sverige vill samverka med Nato i kris såväl som krig. Samtidigt saknar vi de säkerhetsgarantier från Nato som följer med ett medlemskap. Säkerhetspolitiskt befinner vi oss därmed i ett ingenmansland, vilket är en synnerligen farlig position för ett litet land med ett utsatt geostrategiskt läge.

Det försämrade omvärldsläget kräver snabba svar på hur vi bäst förbereder ett svenskt medlemskap. Folkpartiet liberalernas mål är en Nato-anslutning under innevarande mandatperiod. Inget annat kan på ett lika avgörande sätt förbättra vår nationella säkerhet.

Jan Björklund (FP)

Said Abdu (FP)

Maria Arnholm (FP)

Bengt Eliasson (FP)

Tina Acketoft (FP)

Emma Carlsson Löfdahl (FP)

Roger Haddad (FP)

Robert Hannah (FP)

Fredrik Malm (FP)

Christer Nylander (FP)

Birgitta Ohlsson (FP)

Mats Persson (FP)

Mathias Sundin (FP)

Lars Tysklind (FP)

Erik Ullenhag (FP)

Maria Weimer (FP)

Barbro Westerholm (FP)

Allan Widman (FP)

Christina Örnebjär (FP)